מתני' שרשי אילן א) [של] הדיוט הבאין בשל הקדש ושל הקדש שבאין בשל הדיוט לא נהנין ולא מועלין מעין שהוא יוצא מתוך ב) השדה של הקדש לא נהנין ולא מועלין יצא חוץ לשדה נהנין ממנו המים שבכד של זהב לא נהנין ולא מועלין נתנן ג) בצלוחית מועלין בהן ערבה לא נהנין ולא מועלין ר"א ברבי צדוק אומר נוהגין ד) היו הזקנים שנהנים ממנו בלולביהן : **גמ'** אמר ר"ל אין מועלין בכולן אבל מועלין בשלש לוגין והקתני סיפא נתנו לצלוחית מועלין בהן מכלל דרישא אפילו בשלשת לוגין נמי לא אלא אי איתמר אסיפא איתמר מועלין בהן אמר ר"ל אין מועלין אלא בג' לוגין ורבי יוחנן אמר מועלין בכולן למימרא דקסבר ר"ל יש שיעור למים *והתנן ה) אמר ר"א המנסך מי חג בחג בחוץ חייב ואמר רבי יוחנן משום מנחם *יודאפה ר"א בשיטת ר"ע ו) אמר דדריש *נסכיהם *אחד(א) ניסוך המים ואחד ניסוך היין ואמר ריש לקיש אי מה יין שלש לוגין אף מים שלש לוגין מכלל דסבר ריש לקיש אין שיעור למים לטעמא דמנחם יודאפה קאמר : **מתני'** *הקן שבראש האילן של הקדש לא נהנין ולא מועלין שבאשירה יתיז בקנה המקדיש את החורש מועלין בכולו : **גמ'**
איתמר

מתני' שרשי אילן של הדיוט הבאין לשל הקדש לא נהנין ולא מועלין · דאזלינן בתר אילן ואילן בשל הדיוט קאי : ושל הקדש הבאין בשל הדיוט · נמי *לא מועלין ולא נהנין הואיל ועיקרו קאי בשל הקדש : מעין היוצא בתוך שדה הקדש · שהמעין מתוך שדה של חולין הוא נובע אלא שיוצא ומושך בתוך שדה של הקדש לא נהנין ממנו כל זמן שהוא בתוך שדה של הקדש ז) (הוו מועלין) ולא מועלין בו כל מי שהוא שותה ממנו בתוך שדה של הקדש : המים שבתוך הכד של זהב · באותו כד שהיו ממלאים לצורך ניסוך כדתנן בפ' לולב וערבה (סוכה דף מח:) כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אלא שהיה ממלא מע"ש מן השילוח בחבית של זהב שאינה מקודשת כדי שלא יפסל בלינה ובאותם מים שבחבית של זהב שאינה מקודשת לא נהנין משום דהממלאו לצורך הקדש : ולא מועלין · משום דלא נתקדשו לניסוך המים למעילה עד שיתנם בצלוחית של זהב דהיינו כלי מקודש לכך : ערבה · שהיה ח) סודרין *בהר הבית לא נהנין ממנה קודם שזוקפיה אצל המזבח הואיל ולכך עומדת אבל משזוקפיה דנעשית מצותה נהנין ממנה : ט) נהנין היו ממנה זקנים (ב) בלולביהן · אפי' קודם שזוקפה אצל המזבח : **גמ'** אין מועלין בכולן · שאם יש באותו כד של זהב יותר מג' לוגין אין מועלין בהן אבל אם יש בכד ג' לוגין לא פחות ולא יותר *דאין ביה שיעור ניסוך מועלין בו : והקתני סיפא נתנן בצלוחית מועלין בהן מכלל דרישא · בכד של זהב אפי' בג' לוגין גרידי אין מועלין : (ג) דיש שיעור למים · של ניסוך דהיינו ג' לוגין להכי אין מועלין בהו אלא בג' לוגין כשיעור הראוי לניסוך ור' יוחנן סבר אין שיעור למים להכי קאמר מועלין בכולן : והתנן ר"א אומר המנסך מי החג בחוץ חייב · משום מעלה בחוץ דכל דבר שהוא מתקבל בפנים חייבין עליו משום שחוטי חוץ כדאמרינן במסכת זבחים : וא"ר יוחנן משום ר' מנחם יודפאה · התם בפרק השוחט והמעלה בחוץ : ואחד ניסוך המים · וכיון דניסוך המים נפקא ליה מדאורייתא מש"ה קאמר דחייב עליו משום מעלה בחוץ : וא"ל ר"ל לר' יוחנן · כיון דאמרת דר"א בשיטת ר"ע אמרה דדריש נסכיהם ואמרת דניסוך המים הוי דאורייתא כמו ניסוך היין א"כ נימא הכי אי מה יין ג' לוגין ומדקאמר ליה ר"ל הכי מכלל דסבירא ליה דאין שיעור לניסוך המים : לטעמיה דרבי מנחם יודפאה קאמר · וקא"ל ר"ל לטעמיה דר' מנחם דאמר אין שיעור למים וקדריש נסכיהם אי מה יין ג' לוגין אף מים ג' לוגין והא שמעינן ליה לרבי יוחנן דאמר משום מנחם יודפאה מועלין בכולן דמשמע דאין שיעור למים אבל ר"ל לעולם סבירא ליה דיש שיעור למים כדאמרינן לעיל: **מתני'** הקן שבראש האילן · בגמרא מפרש מאיזה עליה הוא עשוי : יתיז בקנה · שאם אינו יכול להגיע בידו לקן יפיל בקנה הקן לארץ אבל לא יעלה לאילן ויקחנו שלא יהנה מן האילן בעלייתו כשעולה עליו ובגמרא מפרש מאי יתיז : המקדיש את החורש מועלין בכולו · בעלים בענפים ובנבייה : **גמ'**
דלא

שנאמר שה איש אלא להוציא כלאים *למאי לו לבכורה יליף העברה העברה ממעשר *ומעשר תחת תחת מקדשים ל"ל למילף בכור ממעשר ומעשר מקדשים לילף בכור מקדשים בגזרה שוה דאמו אמו י) וי"ל דלא דרים לה אלא לענין דבר התלוי באם כגון הנקה והכא וכגון לענין לידה בריש פ' יוצא דופן (נדה דף מ.) אבל לענין דבר אחר לא ליהנה לידרש ובהאי תורה מהרלא קושיא אחריתא שיש להקשות היאך יליף מבכור שהוא אסור להניק והא אין דין אפשר יא) מאי אפשר מבכור דליתיה בהנקה דזכר הוא ולפי מאי דפרי' ניחא דע"כ צריך ללמוד מבכור *(לענין יב) מ"מ ותקף) לענין דילפינן *מגזירה שוה דהעברה העברה מ"מ כיון יג) דלא ניתן ללמוד מוקדשים מבכור *)לענין הנקה אע"ג דאפשר מאי אפשר הוי כמו כן לענין מעשר יד) (אלא) ילפינן שפיר מבכור כך דקדק ועוד ליישב שיטת התוס' על בוריה וכל זה דוחק מאד ועוד קשיא דמילתא דפשיטא הוא דולד המעושרת לא יינק מן המעושרת כיון שהוא חולין דהא כבר תנא לעיל חלב המוקדשין לא נהנין ועוד דקאמר ואחרים מתנדבין כן ובמתני' פירשתי שהיו עשירים מתנדבים להניק טו) את הולדות מבהמות שלהם ומה נדבה היא זאת כיון דלית שום ריוח להקדש לקדלה לנורי ר' הרב ר' פרץ פיחי' דמתני' מיירי בולד מעושרת וולד מוקדשים שילדו משהו מוקדשין והיינו רבותא דאפ"ה אסור להניק מהם והיינו הא דקאמר ואחרים מתנדבין כן שבשביל שהיו הולדות *להקדש הוו מתנדבין להניק אותם וקבעי בגמרא מנה"מ דלא יינק מאמו והכתיב תחת אמו דמשמע אפילו היתה אמו קדושה מ"מ יונק ממנה טז) וקאמר העברה העברה מבכור מה בכור מועלין בו פירוש שאסור להניק את הבכור מבהמת מעשר וקדשים דהא לא מייתי בכור של בהמת מעשר וקדשים שהרי הם פטורים מן הבכורות יז) אף מעשר כלומר אף ולד שהוא קדוש קדושת המעשר שנולד מבהמת מעשר אסור להניק מאמו שהוא מעשר והלב המוקדשין נמי אתיא אמו אמו מבכור דמה אמו האמור בבכור אינה של הקדש דבהמה של הקדש פטורה מן הבכורה אף אמו האמור בקדשים דכתיב שבעת ימים (יהיה) תחת אמו דמשמע לפי הפשט שמותר להניק עלדות של בהמת קדשים מאמו שהיא קדושה אינו כן דולאי יח) אותה אם דחולין ולכך מותר להניק מאמו אבל אם היא קדושה אסור להניק לו והשתא ניחא השפיר אצטריך ג"ש להכי דאף כשנולד של הקדש אסור יט) להביא מן האם וגם ניחא דלא ילפינן התם מהך ג"ש דאמו אמו היא לא דריש הך ג"ש אלא ללמוד דאמו דגבי קדשים ר"ל שהאם חולין כמו אמו דגבי בכור כדפירש: **שרשי** אילן של הדיוט[כ] · בב"ב פרק לא יחפור (דף כו:) מפרש לה שפיר: **מים** שבכד של זהב · בשמחת בית השואבה מיירי שהיו ממלאים *מאתמול ממי השלוח ונותנין אותה לחבית שאינה מקודשת שלא יהיו נפסלין כא) [בלינה] כדאמר פרק לולב וערבה (סוכה דף מח:) *ואין תימה *דכד היינו חבית (ב"ק דף כז.): כב) **נתנו** לצלוחית · אותה צלוחית היתה כלי שרת ולכך מועלין בהם:

ערבה כג) היו מקיפין המזבח · ולא נהנין ולא מועלין לפי שלא *קדשו : נהגין היו מהם זקנים בלולביהם קסבר מצות לאו ליהנות ניתנו :
אבל מועלין בג' לוגין · וקס"ד דקאי ארישא דמתני' דקאמר מים שבכד לא נהנין ולא מועלין וקאמר דבג' לוגין מועלין ולהכי פריך והא קתני סיפא נתנו בצלוחית מועלין בהן דמשמע אבל *ארישא ליכא מעילה כד) שבכד לא נקדש אלא [אי] איתמר ט' אמר ר"ש בן לקיש ל"ש הא דקאמר גבי לצלוחית דמועל בהן אלא בג' לוגין דקסבר יש שיעור למים בג' לוגין ואם יש יותר מג' לוגין אין מועלין אלא בג' לוגין דאין *המים מקודש כ"א כשיעור הצריך לנסכי המים אבל אם כה) ישהה מג' לוגין האחרונים יהיה מועל וי"מ שהיה בו בכלי הרבה מים וקאמר דאין מועלין עד שיהא שלשה לוגין דהוא שיעור כו) : **רבי** *אליעזר בשיטת ר"ע רבו אמר · ונסכיה איט לומר נסכה אלא ונסכיה דמשמע ב' ניסוכין ומקיש ניסוך המים לנסכי יין האמור ומחד קרא נפקי מה נסכי יין המנסכו בחוץ כז) יהא חייב ואר"ל אי מה יין ג' לוגין כח) אף מים ג' לוגין ובזבחים פרק השוחט והמעלה (דף קי:) מסיק בתר הכי והא מי החג קאמר כט) דאין שיעור למים וסומא דקושיא הוא כלומר וכ"ת דאין ה"נ והא מי החג קאמר דמשמע דאין שיעור למים אלמא קסבר רשב"ל אין שיעור למים *ואי קסבר יש שיעור א"כ מאי פריך אי מה יין ג' לוגין אף מים ג' לוגין והא איהו נופיה אית ליה הכי ומשני לטעמא דמנחם יודפאה קאמר כלומר ר"ל נופיה סבר דיש שיעור למים והא דקפריך התם אי מה נסכי יין כלומר לטעמא ל) *דמכח הך קפריך דפירש טעמא דר"א ואית ליה לר"א דאין שיעור למים ולהכי פריך האיל ור' אלעזר מקיש מים ליין א"כ אמאי קאמר אין שיעור למים וי"מ דהיינו דלעיל דמועלין בג' לוגין אליבא דמנחם דמפיק ליה מקרא דאיתקש נסכי מים לנסכי יין וא"כ יש שיעור למים ול"נ דהכא מנחם יודפאה מאן דכר שמיה ועוד דבפרק השוחט והמעלה (ג"ז שם) משמע דמנחם לא) לא בעי שיעור וקושיא דר"ל דמקשה ליה לאו מילתא היא :
הקן שבראש האילן · בגמ' מפרש לה שפיר: **יתיז** בקנה · ולא לב) יקחס בידו אלא מנענעו ע"י מקל ויפול: **המקדיש** החורש · יער בל' תרגום לג) :
מותרת

[illegible]

הגהות הב"ח

[illegible]

שיטה מקובצת

[illegible]

רבינו גרשום

[illegible]

בתר אילן אזלינן ואילן בשל הדיוט קאי : ושל הקדש הבאין בשל הדיוט נמי · אע"ג
אזלינן בתר אילן ושרשי אילן דקאי בשל הקדש ולידרי ביה מעילה אפ"ה אין בו מעי
לאחר שכאן עקרינן וקסבר האי תנא אין מועלין בשבח הקדש מדאורייתא מעין שהוא יוצא
דמעין של הדיוט הוא ונובע משדה חולין ויוצא ומושך בתוך שדה של הקדש לא נהנין
הקדש ולא מועלין : יצאו המים · מתוך שדה של הקדש נהנין ממנו לכתחלה : המים שבכד
של זהב שבו ממלאין הניסוך כדתנן בפרק לולב וערבה כמעשהו בחול כך מעשהו בשב
מע"ש חבית של זהב שאינה מקודשת מן השילוח וכו' : ובאותן מים לא נהנין ולא מועלין ·
לניסוך המים למעילה עד שניתנו בצלוחית דהיינו כלי מקודש : ערבה · שהיו סודרין אות
נהנין כו' : נותנין היו ממנה בלולב · לכתחלה : אמר ריש לקיש אין מועלין בכולן · הכי ק
כד של זהב יותר משלשה לוגין או פחות מג' לוגין אין בהן מעילה בכולן כלל : אבל · א
לא פחות ולא יותר מועלין באותן ג' לוגין משום דבכך הוא שיעור ניסוך : והא קתני סיפא נ
מכלל דרישא בכד של זהב אפי' בג' לוגין גמורין אין מועלין : יש שיעור למים · הכי משמ
עד שיהא בהן כשיעור מצותן לנסך והיינו ג' לוגין : והתנן ר' אלעזר אומר המנסך מי חג
הוא : לטעמא דמנחם יודפאה קאמר · איהו ודאי ריש לקיש בעי שיעור אלא לטעמא דמנח

[illegible]